

Δεν είμαι εγώ που συντόμευσα τον τίτλο του γνωστότατου έργου του Έντουαρντ Άλμπι «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ»;», είναι ο διασκευαστής του πρωτότυπου κειμένου και σκηνοθέτης της παράστασης του Θεάτρου Versus Μαρίνος Ανωγυριάτης. Να υποθέσω ότι παρά να αναπαράγει το λογοπαίγνιο από το κείμενο, όπου το όνομα της Αγγλίδας συγγραφέως Virginia Woolf αντικαθιστά στο παιδικό τραγουδάκι τον λύκο («Who's Afraid of Big Bad Wolf?») / «Who's Afraid of Virginia Woolf?»), με ό,τι άλλο αυτό συνεπάγεται στο συνειρμικό σύστημα του Άλμπι, ο Μαρίνος Ανωγυριάτης επέλεξε απλά να μας παραπέμψει με τον διασκευασμένο του τίτλο «Βιρτζίνια Γουλφ» (που από μόνος του δεν έχει νόημα) στο κλασικό έργο, ωσάν να ήθελε να κλείσει με τους θεατές του μια συνθήκη. Η συνθήκη αυτή συνοψίζεται (τουλάχιστον, έτσι το κατάλαβα) στο εξής: δεν θα σας αναπαραστήσουμε τα όσα ξέρετε για το «Who's Afraid of Virginia Woolf?», όπως το αναμένετε με βάση την εμπειρία σας ως αναγνώστης ή θεατρικός ή κινηματογραφικός θεατής, αλλά θα παρουσιάσουμε μια παράσταση, ο υπότιτλος της οποίας θα μπορούσε να είναι «Playing Albee».

Τι περιλαμβάνει και τι ελευθερία προσφέρει στον σκηνοθέτη Μαρίνο Ανωγυριάτη αυτή η συνθήκη; Πρώτον, ο σκηνογράφος του, ο Σταύρος Αντωνόπουλος, απαλλάσσει την παραγωγή από καναπέδες και βιβλιοθήκες και δημιουργεί ένα αφηρημένο τριγωνικό αδιέξοδο, σε αναγνωρίσιμα χρώματα της εικαστικής του παλέτας, λευκό κόκκινο, μαύρο, όπου η κόκκινη έκρηξη στην κορυφή του τριγώνου είναι και το ποτό από τη σπασμένη μπουκάλια, είναι και το αίμα των πληγωμένων στις μάχες προσώπων του έργου. Ως ενδυματολόγος, ο Αντωνόπουλος επίσης αποκλίνει από τη ρεαλιστική γραμμή, κλείνοντας εντελώς το σώμα της Χάνι σ' ένα καλογερίστικο φόρεμα και απογυμνώνοντας το σώμα της Μάρθας, μάλλον ως τρωτό παρά ως προκλητικό.

Δεύτερον, ο Ανωγυριάτης αποποιείται την υποχρέωση να επιβάλλει στους ηθοποιούς του την ενσάρκωση των χαρακτήρων του έργου. Χρησιμοποιώ αυτόν τον όρο, όπως καταλαβαίνω εγώ τη σημασία του, ως παροχή σαρκικής, υλικής υπόστασης, δηλαδή, του σώματός τους και της συμπεριφοράς τους, στον λόγο του ρόλου ως πρώτη πνευματική ύλη και ανάλογη μεταμόρφωση όπως αυτή η πρώτη ύλη απαιτεί. Και μιλώ για τη «μη υποχρεωτική ενσάρκωση» λόγω της αταίριαστης διανομής της παράστασης. Ο Έντουαρντ Άλμπι σε μια από τις συνεντεύξεις του είχε πει ότι θεωρεί ως απαραίτητο προσόν για τους ηθοποιούς που θα παίξουν τους ήρωές τους τη διπλή ικανότητα να γίνονται οι χαρακτήρες τους («fully and completely»), έτσι ώστε να μη βλέπουμε πια τον ηθοποιό, αλλά τον χαρακτήρα και ταυτόχρονα, ο ηθοποιός να διατηρεί τον πλήρη τεχνικό και ψυχολογικό έλεγχο αυτής της μεταμόρφω-

σης. Υπό αυτό το πρίσμα, δεν μπορώ να δεχτώ τη συνθήκη που προτείνει ο Μαρίνος Ανωγυριάτης, πρωτίτως επειδή δεν μπορώ να δω τους χαρακτήρες του έργου και να σταματήσω να βλέπω τους ηθοποιούς, που, όντως, «παίζουν Άλμπι» έχοντας πολύ ψηλά τη θερμοκρασία των λεκτικών συγκρούσεων και των αλληλοταπεινώσεων.

Έτσι, η σωματική ενέργεια και η υποκριτική σφριγηλότητα του Παναγιώτη Μπρατάκου δεν αφήνει να εμφανιστεί στη σκηνή ο Τζορτζ, ο κουρασμένος στις χαμένες μάχες με απαιτήσεις και φιλοδοξίες, των άλλων και τις δικές του, μεσίλικας διανοούμενος. Εδώ, σε παρένθεση, θα αναρωτηθώ, γιατί στη διασκευή του Ανωγυριάτη χάνεται το μοτίβο του παιδιού που από ατύχημα (;) σκότωσε τους γονείς του, το θέμα των ανεκπλήρωτων λογοτεχνικών προσπαθειών του Τζορτζ. Στη δομή του πρωτότυπου κειμένου του

Άλμπι αυτό το μοτίβο συνδιαλέγεται με το μοτίβο του «σκοτωμένου» από τον Τζορτζ μύθου του γιου, που καλλιεργούν για χρόνια ο Τζορτζ και η Μάρθα. Πιστεύω πως και η απουσία αυτού του μοτίβου αδειάζει το περίγραμμα του Τζορτζ, όπως το παίζει ο Παναγιώτης Μπρατάκος.

Ο Νικ του Χάρντ Αριστείδου παραμένει στην παράσταση του Versus βοηθητικός στο τετραγωνικό σχήμα των σχέσεων και των συγκρούσεων, χωρίς να πλάσει στη σκηνή μια ολοκληρωμένη μορφή, ενώ το ψυχολογικό και το κοινωνικό προφίλ του χαρακτήρα είναι τόσο εύγλωττο στο κείμενο. Σ' ό,τι αφορά τη Χάνι, τοποθετημένη, κυριολεκτικά και μεταφορικά, στο πίσω πλάνο της παράστασης, το περίγραμμά της ρόλου γεμίζει αρκετά από τη Μικαέλλα Θεοδουλίδου. Η Βίβιαν Νικολαΐδου στον ρόλο της Μάρθας, σ' ένα ρόλο απύθμενο, όπου η κάθε λεπτομέρεια έχει βαθιά ψυχολογική ρίζα στο κείμενο του Άλμπι, παραμένει εξωτερική. Επενδύει στη δραματική προκλητικότητα και εξαντλείται απ' αυτήν, χωρίς όμως να μπορεί να δώσει τις διαστάσεις του ρόλου που του αρμόζουν, χωρίς να μπορεί να δικαιολογήσει τον αυτοχα-

ρακτηρισμό της Μάρθας ως Mother Earth, ως αγωνιμοποίησης Μπτέρας Γης. Οι παλαιότερες συνεργασίες της Βίβιαν Νικολαΐδου και του Μαρίνου Ανωγυριάτη υπήρξαν πολύ πιο γόνιμες.

Θεωρώ πως ο σκηνοθέτης μπορούσε να αντλήσει πολύ περισσότερα από τους δύο κύριους χαρακτήρες του έργου δικαιολογώντας τον αλληλοσπαραγμό τους. Ένα από τα στοιχεία που στάθηκαν εμπόδιο στην προσπάθειά μου να επικοινωνήσω με το πνεύμα των δημιουργών της παράστασης, ήταν ο λεπτομερώς χορογραφημένος από τον Γιώργο Δημόπουλο χορός της Μάρθας και του Νικ, κατά την άποψή μου η στιγμή που η παράσταση απομακρύνθηκε πιο πολύ από την αισθητική του Άλμπι.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

Της Νόνα
Μολέσκι

«Βιρτζίνια Γουλφ»